

POSTANOWIENIE

10 sierpnia 2023 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Agnieszka Piotrowska

na posiedzeniu niejawnym 10 sierpnia 2023 r. w Warszawie
w sprawie z wniosku Skarbu Państwa - Naczelnika Pierwszego Śląskiego Urzędu
Skarbowego w Sosnowcu
z udziałem Z. spółki akcyjnej w J.
o wpis hipoteki przymusowej,
na skutek skargi kasacyjnej Z. spółki akcyjnej w J.
od postanowienia Sądu Okręgowego w Koninie
z 17 marca 2022 r., I 1 Ca 734/21,

1. **odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
2. **zasądza od skarżącego na rzecz wnioskodawcy koszty postępowania kasacyjnego w kwocie 240 (dwieście czterdzieści) zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia skarżącemu orzeczenia do dnia zapłaty, ze wskazaniem, że przypadają one Prokuratorii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 17 marca 2022 r. Sąd Okręgowy w Koninie oddalił apelację uczestnika postępowania Z. S.A. z siedzibą w J. od postanowienia Sądu Rejonowego w Koninie z 25 listopada 2021 r. , dokonującego w dziale IV księgi wieczystej [...] wpisu bliżej opisaney hipoteki przymusowej w kwocie 948 049 zł w celu zabezpieczenia zaległości z tytułu podatku od towarów i usług na podstawie

decyzji administracyjnej dołączonej do wniosku złożonego przez Skarb Państwa Naczelnika Pierwszego Śląskiego Urzędu Skarbowego w Sosnowcu. Uczestnik postępowania zaskarżył to orzeczenie skargą kasacyjną, opierając wniosek o jej przyjęcie do rozpoznania na przyczynie kasacyjnej objętej art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia przysługującym od prawomocnych orzeczeń sądu drugiej instancji, służącym ochronie interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni i stosowania prawa, wkład Sądu Najwyższego w rozwój orzecznictwa i nauki prawa oraz eliminowanie z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu nieważnym lub orzeczeń oczywiście niezgodnych z prawem. Stosownie do 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania w razie wykazania przez stronę, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Z punktu widzenia funkcji oraz założeń skargi kasacyjnej jako nadzwyczajnego środka zaskarżenia, rolą „przedsądu” jest wstępna selekcja skarg pod kątem spełniania wymienionych wyżej kryteriów (przyczyn kasacyjnych) kwalifikujących skargę do jej przedstawienia Sądowi Najwyższemu w celu merytorycznego rozpoznania.

We wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania skarżący podniósł, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne dotyczące tego, czy w postępowaniu wieczystoksięgowym wnioskodawca jest zobowiązany dołączyć do wniosku o wpis w księdze wieczystej odpis tego wniosku i dokumentów, czy niedołączenie odpisu wniosku i załączników stanowi brak formalny wniosku podlegający postępowaniu naprawczemu na zasadach ogólnych, a zatem wezwaniu przez przewodniczącego w sądzie rejonowym o uzupełnienie braków wniosku pod rygorem jego zwrotu (art. 128 i art. 130 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.) oraz czy sąd wieczystoksięgowy ma obowiązek dołączyć odpis wniosku z załącznikami do zawiadomienia o wpisie doręczanemu uczestnikowi zgodnie z art. 626¹⁰ § 1 k.p.c.

W nawiązaniu do tak sformułowanej przyczyny kasacyjnej należy przypomnieć, że istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest problem nowy i dotychczas niewyjaśniony, dotyczący ważnego abstrakcyjnego zagadnienia jurydycznego, którego rozstrzygnięcie przez Sąd Najwyższy przy okazji rozpoznania skargi kasacyjnej przyczyni się do rozwoju prawa i orzecznictwa oraz będzie miało znaczenie nie tylko dla tej konkretnej, jednostkowej sprawy, ale także dla innych podobnych spraw. Skarżący powinien sformułować to zagadnienie w sposób przyjęty przy przedstawianiu przez sąd powszechny zagadnienia prawnego do rozstrzygnięcia przez Sąd Najwyższy, przedstawić pogłębiony wywód prawny uzasadniający zgłoszone wątpliwości, wykazać zasadność preferowanego sposobu jego rozstrzygnięcia, a także wadliwość rozwiązania przez Sąd drugiej instancji postawionego problemu prawnego w sposób rzutujący na wynik sprawy. Twierdzenie o występowaniu istotnego zagadnienia prawnego jest zatem uzasadnione, gdy przedstawiony problem prawny ma walor nowości, nie został jeszcze rozstrzygnięty przez Sąd Najwyższy lub kiedy istnieją w odniesieniu do niego rozbieżne poglądy, a rozwiązanie zgłoszonych przez skarżącego wątpliwości prawnych przekłada się bezpośrednio na wynik postępowania kasacyjnego w tej konkretnej sprawie (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z 10 marca 2010 r., II UK 363/09 i z 12 marca 2010 r., II UK 400/09.).

Przedstawione we wniosku uczestnika zagadnienie nie spełnia tych wymagań. Zostało ono sformułowane bez uwzględnienia istotnych, wynikających już z samych przepisów kodeksu postępowania cywilnego i uwarunkowanych specyficznym rodzajem spraw rozstrzyganych w postępowaniu wieczystoksięgowym oraz celem tego postępowania, różnic między postępowaniem wieczystoksięgowym, postępowaniem nieprocesowym w ogólności oraz rozpoznawczym postępowaniem procesowym. Prowadzenie publicznych rejestrów dotyczących nieruchomości, jakimi są księgi wieczyste, należy do właściwości sądów rejonowych (art. 23 ust. 1 ustawy z 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece (tekst jedn. Dz.U. z 2023 r., poz.146), a tryb rozpoznawania wniosków o wpis w księgach wieczystych został uregulowany w art. 626¹- 626¹³ k.p.c. W zagadnieniach nieuregulowanych tymi przepisami znajdują zastosowanie

kolejno: przepisy o postępowaniu w sprawach z zakresu prawa rzeczowego (art.606-608 k.p.c.), przepisy ogólne o postępowaniu nieprocesowym (art. 506-525 k.p.c.) i dopiero w ostatniej kolejności – zgodnie z art. 13 § 2 k.p.c. – odpowiednio stosowane przepisy o procesie.

Przypominając zatem te regulacje - sprawy o wpis są rozpoznawane wyłącznie na posiedzeniach niejawnych (art. 626¹ § 1 k.p.c.), zawężony – w stosunku do ogólnego przepisu art. 510 k.p.c. – jest krąg uczestników (art. 626¹ § 2 k.p.c.) oraz osób, które mogą złożyć wniosek o wpis (art.626² § 5 k.p.c.), zaś wniosek o wpis podlega regułom wskazanym w art. 626² k.p.c. Kognicja sądu wieczystoksięgowego jest zawężona (art. 626⁸ k.p.c.), a doręczeniu podlega jedynie zawiadomienie o wpisie w księdze wieczystej (którym jest także wykreślenie istniejącego już wpisu) i to *ex post*, już po jego dokonaniu (art.626¹⁰ k.p.c.). Przytoczone regulacje mają na celu przede wszystkim realizację postulatu szybkiego i sprawnego postępowania o wpis ze względu na istotną funkcję pełnioną w obrocie prawnym i gospodarczym przez księgi wieczyste.

W świetle tych regulacji pytanie prawne postawione przez uczestnika we wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania jest bezprzedmiotowe i stanowi jedynie pozór problemu prawnego. Osoba zawiadomiona przez sąd o wpisie staje się uczestnikiem postępowania wieczystoksięgowego dopiero wtedy, gdy po doręczeniu jej tego zawiadomienia, podejmie czynności procesowe związane z tym wpisem, na przykład złoży skargę na czynność referendarza lub apelację na postanowienie sądu pierwszej instancji; przepisy procesowe nie przewidują doręczania tej osobie jakichkolwiek innych dokumentów niż zawiadomienie o wpisie.

W tym stanie rzeczy orzeczono, jak w sentencji. O kosztach postępowania kasacyjnego na rzecz wnioskodawcy- zastępowanego przed Sądem Najwyższym przez Prokuratorię Generalną Rzeczypospolitej Polskiej, która wniosła w terminie odpowiedź na skargę kasacyjną uczestnika, rozstrzygnięto na podstawie art. 520 § 3 k.p.c. w zw. z art. 98 i 99 k.p.c. oraz § 10 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 5 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2018 r., poz.265).

(A.D.)

[ms]